

Χρονικό ενός λιθοβολισμού για μοιχεία

...η
άληλη
όψη

Κάθε πρόσωπο δίνει και μια διαφορετική εκδοχή στην ιστορία της Αμινά. Το σίγουρο είναι ότι προσπαθεί να «θάψει» τα περισσότερα

της ΧΡΥΣΟΥΛΑΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

«Υπάρχουν διαφορετικοί κανόνες, αξίες και ορισμοί του εγκλήματος στον κόσμο». Λέει ο σκηνοθέτης της «Πέτρινη Σιωπή» Κριστόφ Κοππίονκι

«Αφγανικές και διεθνείς οργανώσεις κάνουν προσπάθειες για να αλλάξουν τη θέση των γυναικών στο Αφγανιστάν. Νομίζω ότι όλοι μπορούν να βοηθήσουν με κάποιον τρόπο», λέει ο Κριστόφ Κοππίονκι

Όταν η 29χρονη Αμινά, όπισθη για μοιχεία, λιθοβολήθηκε μέχρι θανάτου σε ένα χωριό στα βουνά του βόρειου Αφγανιστάν το 2005, η είδηση έκανε το γύρο του κόσμου. Δίγες μέρες μετά, ο δραστήριος Πολωνός παραγωγός και καθηγητής Κοινωνιολογίας, Κριστόφ Κοππίονκι, βρισκόταν ήδη πάνω από τον τόφο της και τραβούσε πλανά. Επεινε τελικά στο Αφγανιστάν 16 ολόκληρους μήνες.

Μίλησε με τους ντόπιους, με τους γονείς της Αμινά, τους τοπικούς δικαστές, τον υποτιθέμενο εραστή της -ο οποίος στο μεταξύ είχε φύγει για να σωθεί- και την οικογένειά του. Τα βλέπουμε όλα στο ντοκιμαντέρ «Πέτρινη Σιωπή» που συμμετέχει στο 10ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης - Εικόνες του 21ου Αιώνα, στο πλαίσιο της ενότιας «Ανθρώπινα Δικαιώματα». Το φεστιβάλ ξεκινά αύριο (μέχρι 16 Μαρτίου). Η «Πέτρινη Σιωπή» προβάλλεται τη Δευτέρα στο «Ολύμπιον» (5.30 μ.μ.).

Κάθε πρόσωπο στην ταινία του Κοππίονκι δίνει και μια διαφορετική ιστορία. Η επίσημη έρευνα υποστηρίζει ότι η Αμινά πέθανε ξαφνικά από καρδιακή προσβολή. Κάποιοι άλλοι λένε ότι λιθοβολήθηκε και, μάλιστα, με τη συγκατάθεση των συγγενών της. Η μητέρα της το αρνείται. Κοππίονκι ωστόσο σταθερά την κάμερα λέει: «Αν η κόρη μου είχε διαπράξει μοιχεία, της άξιζε τιμωρία από τον Θεό».

Ο φρικτός θάνατος της 29χρονης Αμινά στο Αφγανιστάν, πριν από 3 χρόνια, είχε κάνει το γύρο του κόσμου. Ο Πολωνός Κριστόφ Κοππίονκι τον έκανε θέμα της ταινίας «Πέτρινη Σιωπή», που συμμετέχει στο 10ο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ Θεσσαλονίκης (από αύριο μέχρι 16 Μαρτίου)

Η «Πέτρινη Σιωπή» επιβεβαιώνει πόσο δύσκολο είναι για τους ανθρώπους που βρίσκονται εκτός της μουσουλμανικής κοινότητας να καταλάβουν τις αξίες της. Ενα έγκλημα τιμής έχει αλλη βαρύτητα στις μουσουλμανικές και άλλες στις δυτικές χώρες. Το λέει και ο σκηνοθέτης του ντοκιμαντέρ: «Υπάρχουν τόσο διαφορετικοί κανόνες, αξίες και ορισμοί του εγκλήματος στον κόσμο».

Παρά την επικινδυνότητα της περιοχής, ο Κοππίονκι πήρε το ρίσκο όχι μόνο να σκαφλώσει στα απομονωμένα χωριά του Αφγανιστάν, αλλά και να ξεθάψει μια ιστορία που οι ντόπιοι προσπαθούν με νύχια και με δόντια να συγκαλύψουν. «Δουλεύοντας στο Αφγανιστάν ρισκάρεις τη ζωή σου κάθε λεπτό. Αυτό φυσικά είναι οκταικό. Γιατί ήταν πιο επικίνδυνο να περπατάς στους δρόμους της Βαρσοβίας και τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου», λέει.

Στο ντοκιμαντέρ παρουσιάζει ένα χρονικό του τι έγινε και προσπαθεί να δώσει μια απάντηση, χωρίς βέβαια αυτό να είναι εύκολο. Τα συμπεράσματα ανατρέπονται συνεχώς από τις εκατοστη μετρήσεις. «Μου φαίνεται ότι το να προσπαθήσουμε να κατανοήσουμε το μουσουλμανικό κόσμο είναι το πιο σημαντικό πράγμα που πρέπει να κάνουμε. Στην ίδια την

κοινωνία τους δεν με εόκαρε τίποτα, γιατί γενικά είναι δύσκολο να με εκπληξεί κάτι. Ωστόσο, υπήρχαν κάποιες στιγμές που με αιφνιδίασαν και ήταν ενδεικτικές της κατάστασης που επικρατεί. Για παράδειγμα, όταν ζητήσαμε από τον αρχηγό της Περιφερειακής Ανεξάρτητης Επιτροπής των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων του Αφγανιστάν βοήθεια για τον υποτιθέμενο εραστή της Αμινά, μας είπε ότι αυτό το παιδί πρέπει να πάει φυλακή».

Είχε, παντως, και ένα παραπάνω κίνητρο να ψάξει την υπόθεση, αφού είναι καθηγητής Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο της Βαρσοβίας. «Η γνώση δεν βοηθάει να κατανοήσουμε το συγκεκριμένο εγκλημα», σπευδίζει να ξεκαθαρίσει. «Όσο καιρό, όμως, ήμουν στο Αφγανιστάν, παρατήρησα ότι οι αφγανικές και διεθνείς οργανώσεις κάνουν προσπάθειες για να αλλάξουν τη θέση των γυναικών στο Αφγανιστάν. Νομίζω ότι όλοι μπορούν να βοηθήσουν με κάποιον τρόπο».

Γι' αυτό και γύρισε το ντοκιμαντέρ, που, μάλιστα, αποτελεί και το σκηνοθετικό του ντεμπούτο. Μέχρι τώρα δραστηριοποιείται στην παραγωγή ταινιών για Πολωνούς καλλιτεχνες αλλά και στο βραβευμένο πρόγραμμα «Russia-Poland. New Gaze», στο οποίο φοιτητές από την Πολωνία κάνουν μικρού μήκους ταινίες στη Ρωσία και το αντίστροφο. Προσφάτως, οργάνωσε και σεμινάρια ντοκιμαντέρ για τους φοιτητές της Σχολής Καλών Τεχνών της Καμπούλα.

«Το ντοκιμαντέρ είναι ένα έργο τέχνης» λέει. «Σε κάποιες συνθήκες, όμως, μπορεί να λειτουργήσει ως μέσον αποψής. Στην «Πέτρινη Σιωπή» προσπαθήσα να αποφυγώ τις κρίσεις. Ήθελα να δείξω ότι ο πόνο είναι μια παγκόσμια συνθήκη. Εκεί νομίζω ότι αντιλαμβάνονται και οι περισσότεροι θεατές την ταινία. Προσωπικά, έχω δει πολλές για το Αφγανιστάν και για άλλες μουσουλμανικές χώρες. Διαφέρουν όμως μεταξύ τους, όπως οι σκηνοθέτες και οι ιστορίες που αφηγούνται».